

31 maart 2025

De belangrijkste gebeurtenis deze maand was de vernietiging door de Amsterdamse rechtbank van het IND-besluit om het Nederlandschap in te trekken van een man die eerder veroordeeld was voor terrorisme. Deze uitspraak schept een belangrijk precedent voor de nog lopende zaak van een voor terrorisme veroordeelde vrouw bij wie ook het Nederlandschap is ingetrokken. En verder in de toekomst geeft het hoop voor de vrouwen bij wie de IND heeft aangekondigd dat ze het Nederlandschap gaan intrekken. De IND is echter in beroep gegaan tegen de uitspraak van de Amsterdamse rechtbank, en afgewacht moet worden of de Raad van State zijn eerdere beleid op dit punt gaat wijzigen.

Intrekking nationaliteit bij terrorisme veroordeelde man teruggedraaid door Amsterdamse rechtbank

Op 24 maart vernietigde de Amsterdamse rechtbank het IND-besluit om bij een 38-jarige man het Nederlandschap in te trekken ([De Rechtspraak 24 maart](#), [Nu.NL 24 maart](#)). De man was veroordeeld wegens terrorisme en had intussen zijn straf van 5 jaar en 4 maanden uitgezeten. Omdat de man een dubbele nationaliteit had, was hem door IND volgens het staande beleid het Nederlandschap afgenomen. De Amsterdamse rechtbank oordeelde dat dit een vorm was van discriminatie op grond van afkomst, die in strijd is met het internationaal recht. In een verklaring op X geeft [persrechter Steven Arnold](#) een toelichting op het vonnis.

Dit vonnis is een doorbraak in de strijd tegen het afnemen van het Nederlandschap bij terrorisme veroordeelden, waaronder ook de vrouwen die terugkeerden uit Syrië. Wij hebben altijd aangevoerd dat dit beleid onwettig was, en uiteindelijk komt de rechter ook tot deze conclusie. Eerder was het intrekken van het Nederlandschap al ongedaan gemaakt bij een moeder van twee kinderen. Het argument hier was dat haar kinderen geworteld waren in Nederland. Dit argument kon helaas niet gebruikt worden bij vrouwen zonder kinderen. Het nu genomen besluit van de rechter is ook van toepassing in het geval een vrouw geen kinderen heeft, en het is juridisch veel zuiverder dan het maken van een uitzondering voor moeders met kinderen.

Zoals verwacht, is de IND bij de Raad van State [in beroep gegaan](#) tegen bovengenoemde uitspraak van de Amsterdamse rechtbank. Eerder ontkende deze Raad [in een soortgelijk geval](#) dat er sprake was van discriminatie. Het zal interessant zijn om te zien of de Raad nu nog steeds aan dit standpunt vasthoudt, of dat zij – evenals de Amsterdamse rechtbank – blijk geeft van voortschrijdend inzicht.

De zaak heeft een zware politieke lading omdat alle regeringspartijen (en ook het CDA) voorstander zijn van het intrekken van het Nederlandschap bij terrorisme veroordeelden.

Nog geen uitspraak in de zaak tegen Sadaf S.

Op 28 januari besloot de Zwolse rechtbank om binnen 6 weken uitspraak te doen in het beroep dat Sadaf S. had aangespannen tegen het intrekken van haar Nederlandschap. De deadline van 11 maart verstreek echter zonder dat er een vonnis werd gepubliceerd. Navraag bij de rechtbank leerde dat de rechters besloten hadden de termijn voor de uitspraak met 6 weken te verlengen. Mogelijk had dit te maken met de gelijktijdig lopende zaak bij de Amsterdamse rechtbank (zie boven). We zijn

benieuwd of de Zwolse rechtbank het nieuwe beleid van de Amsterdamse rechtbank zal volgen, of dat zij tot een tegenovergestelde conclusie komt.

Veel vrouwelijke Syriëgangers bleken op het moment van vertrek een psychische stoornis te hebben

Uit een [onderzoek van het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie](#) (NIFP) blijkt dat de helft van de vrouwen die in de periode tussen 2012 en 2022 in Nederland zijn veroordeeld voor terroristische misdrijven, al vóór hun vertrek naar Syrië kampten met psychische stoornissen. Voor mensen die de rechtszaken tegen de vrouwen bijgewoond hebben, kwam dit bericht niet als een verrassing. Tijdens de zittingen kwamen de psychische problemen van de vrouwen veelvuldig ter sprake. Deze problemen speelden in bijna alle gevallen een rol bij het besluit van de vrouw om naar Syrië te vertrekken. Zoals ik al vaak heb betoogd, vertrokken de vrouwen niet naar Syrië met het welbewuste doel om zich daar bij IS aan te sluiten, maar was hun vertrek meestal een vlucht voor de problemen die ze in Nederland hadden.

Tijdens hun verblijf in het kalifaat en later in de Koerdische kampen namen hun problemen toe door de gevaren waaraan ze werden blootgesteld. Nadat ze in 2022 werden gerepatriëerd, werden ze meteen opgesloten op de terroristenafdeling in Zwolle waar ze niet behandeld werden voor hun psychische trauma's. Die namen tijdens hun verblijf op de TA waarschijnlijk verder toe, voornamelijk door het gemis van hun kinderen. Na hun vrijlating moeten de vrouwen zich verplicht laten behandelen bij Fivoor voor hun psychische problemen. Zo lang de overheid echter de voornaamste oorzaak van hun problemen niet wegneemt, te weten het gemis van hun kinderen, zullen hun problemen niet worden opgelost.

Onderzoekers blijven uitreizigers stigmatiseren

In een reactie op het NIFP rapport heb ik in een [opinie artikel in Trouw](#) een oproep gedaan aan de onderzoekers van het NIFP en hun wetenschappelijke collega's elders om voor vrouwelijke uitreizigers niet langer de term 'terroristen' te gebruiken. De vrouwen voldoen op geen enkele wijze aan de definitie van terrorist, wat o.a. blijkt uit het feit dat het gerechtshof nu de meeste vrouwen in hoger beroep vrijsprekt van dit misdrijf. De meeste van de veroordeelde vrouwen zijn inmiddels in vrijheid, maar door allerlei voorwaarden in hun vonnis hebben ze hun kinderen nog steeds niet terug en leven ze in een volledig sociaal isolement.

Onderzoekers moeten stoppen met het stigmatiseren van deze vrouwen door hen als terroristen te betitelen. Ik ken veel van de vrouwen persoonlijk, en ik weet hoe moeilijk het voor hen is om weer een normaal bestaan op te bouwen wanneer de hele maatschappij hen nog steeds blijft beschouwen als terroristen. Laten terrorismedeskundigen hun aandacht richten op echte terroristen en niet op vrouwen die ten onrechte zijn veroordeeld voor dit misdrijf. Onderzoekers moeten zich houden aan de feiten, en ze moeten oppassen zich niet te laten meevoeren in het narratief van een overheid die deze vrouwen nog onrechtvaardiger heeft behandeld dan de slachtoffers van de toeslagenaffaire.

Verblijf in gevangenis voor vrouwen extra zwaar

Ter gelegenheid van de Internationale Vrouwendag op 8 maart kwam de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming met een advies aan staatssecretaris Coenradie van Justitie en Veiligheid waarin gepleit werd voor [meer aandacht voor vrouwen in detentie](#).

Gevangeniszen zijn nu vooral ontworpen en ingericht voor mannen. De gevolgen daarvan zijn ongelijkheid en extra schade bij vrouwen die opgesloten worden. Dat werkt door na de vrijlating.

Het verblijf in een gevangenis is voor vrouwen extra zwaar omdat zij de zorg voor hun kinderen aan anderen moeten overlaten. De Raad pleit daarom voor moedervleugels binnen gevangeniszen, periodieke gezinsovernachtingen in logeerhuizen en speciale activiteiten voor moeder en kind. Het advies van de Raad heeft betrekking op vrouwengevangeniszen in het algemeen. In het verleden hebben wij talloze malen gewezen op het feit dat de vrouwen op de terroristenafdeling in Zwolle nog in veel sterkere mate beperkt werden dan vrouwelijke gedetineerden op de reguliere afdelingen, vooral waar het de omgang met hun kinderen betrof.

Intussen zitten de vrouwen die jarenlang op de terroristenafdeling verbleven, met de mentale schade die zij daardoor hebben opgelopen. Na hun vrijlating doet de overheid moeilijk over het teruggeven van de kinderen, met als argument dat de vrouwen daar geestelijk nog niet aan toe zijn. Het is schrijnend dat de overheid de psychische schade bij de vrouwen die zij zelf heeft veroorzaakt, nu gebruikt als argument om het teruggeven van de kinderen te vertragen, en daarmee de schade bij moeders en kinderen nog verder vergroot.

Waarom geeft Jeugdbescherming de kinderen nog steeds niet terug aan de moeders?

Al eerder maakte ik melding van het feit dat sommige moeders na zelfs na een jaar in vrijheid hun kinderen nog steeds niet hebben teruggekregen van Jeugdbescherming. Zoals ik in het eerder genoemde opiniestuk in [Trouw](#) betoogde, is het gemis van hun kinderen de voornaamste oorzaak van de psychische problemen bij de teruggekeerde vrouwen.

Het is ook volstrekt onduidelijk om wat voor reden de kinderen nog steeds uit huis geplaatst zijn. Het oorspronkelijk doel van de UHP was de kinderen een tijdelijk onderdak te geven in de periode dat de moeders in de gevangenis zaten. Daarnaast speelde de zorg dat de moeders mogelijk nog radicale ideeën hadden. Maar al in 2019 gaf de [Raad van de Kinderbescherming](#) aan dat de kinderen hun moeder "zo veel als mogelijk" moesten blijven bezoeken in de gevangenis. Elkaar veel zien zou altijd het streven zijn terwijl de moeder in detentie zat.

Intussen weten we dat de kinderen hun moeder tijdens het verblijf op de TA praktisch niet te zien kregen. Nederland had wat dat betreft het meest restrictieve regime in heel Europa. Jeugdbescherming gaf in 2019 aan dat het voor de hand lag dat de moeders na afloop van hun detentie hun kinderen weer terug zouden krijgen. We zijn nu 6 jaar verder, en we weten al lang dat de moeders er geen radicale ideeën meer op nahouden. Er is dan ook geen enkele verklaring waarom Jeugdbescherming nog treuzelt met het teruggeven van de kinderen. Tenzij dit een achterbakse manier is om de moeders ook ná hun detentie nog te blijven straffen.

Voor meer nieuws van de afgelopen maand, zie de webpagina "[Laatste Nieuws](#)"

Deze Nieuwsbrief wordt maandelijks toegezonden aan alle mensen die zich hebben aangemeld als lid of sympathisant van het Platform Kinderen terug uit het Kalifaat. Mocht u geen prijs meer stellen op toezending van deze nieuwsbrief dan kunt u zich afmelden bij adcorten@gmail.com